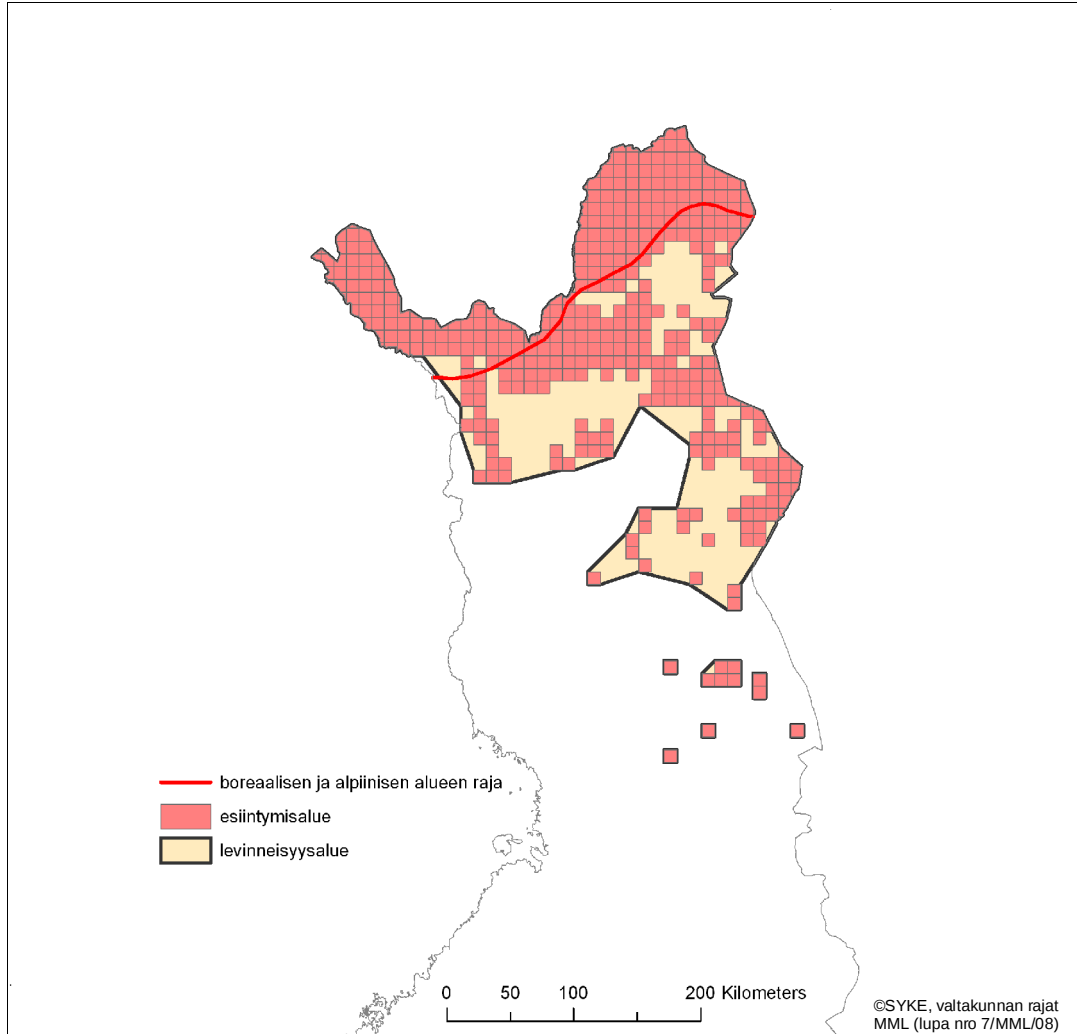

TUNTURIKANKAAT (4060)

Fjällhedar och boreala hedar

Alpiiniset ja boreaaliset tunturikankaat

Johtopäätökset suojelutasosta

	Boreaalinen alue	Alpiininen alue
Suojelutason kokonaisarvio	epäsuotuisa riittämätön - heikkenevä	epäsuotuisa riittämätön - heikkenevä
Levinneisyysalue	suotuisa	suotuisa
Esiintymisalue	suotuisa	suotuisa
Rakenne ja toiminta	epäsuotuisa riittämätön	epäsuotuisa riittämätön
Ennuste tulevaisuudesta	epäsuotuisa riittämätön - heikkenevä	epäsuotuisa riittämätön - heikkenevä

Levinneisyys- ja esiintymisalue

	Levinneisyysalue		Esiintymisalue	
	Boreaalinen alue	Alpiininen alue	Boreaalinen alue	Alpiininen alue
Pinta-ala (km ²)	41446	16205	1100	5600
Alan arviointimenetelmä			kaukokartoitus	kaukokartoitus
Suotuisa pinta-ala (km ²)	noin 41446	noin 16205	noin 1100	noin 5600
Alueen määrittelyn ajankohta	1996-2006	1996-2006	1996-2006	1996-2006
Tiedon laatu	kohtalainen	hyvä	kohtalainen	hyvä
Kehitysuunta	vakaa	vakaa	kasvava	kasvava
Kehityssuunnan tarkastelujakso	1950-2006	1950-2006	1950-2006	1950-2006
Kehityssuunnan syyt	ei ole	ei ole	•epäsuora ihmisvaikutus •luontaiset muutokset	•epäsuora ihmisvaikutus •luontaiset muutokset

Luontotyyppille tyypilliset lajit

Borealisella alueella		Alpiinisella alueella	
<i>Arctostaphylos alpina</i>	riekonmarja	<i>Carex bigelowii</i>	tunturisara
<i>Carex bigelowii</i>	tunturisara	<i>Cassiope tetragona</i>	liekovarpio
<i>Diapensia lapponica</i>	uuvana	<i>Diapensia lapponica</i>	uuvana
<i>Diphasiastrum alpinum</i>	tunturilieko	<i>Diphasiastrum alpinum</i>	tunturilieko
<i>Dryas octopetala</i>	lapinvuokko	<i>Dryas octopetala</i>	lapinvuokko
<i>Hieracium alpina</i>	tunturikeltano	<i>Hieracium alpina</i>	tunturikeltano
<i>Juncus trifidus</i>	tunturivihvilä	<i>Juncus trifidus</i>	tunturivihvilä
<i>Loiseleuria procumbens</i>	sielikkö	<i>Loiseleuria procumbens</i>	sielikkö
<i>Cladonia mitis</i>	mietoporonjäkälä	<i>Saxifraga cespitosa</i>	mätäsrikko
		<i>Cladonia mitis</i>	mietoporonjäkälä
		<i>Eudromias morinellus</i>	keräkurmitsa
		<i>Pluvialis apricaria</i>	kapustarinta
		<i>Stercorarius longicaudus</i>	tunturikihu

Tyypillisten lajien arvioinnissa käytetty menetelmä

Borealisella alueella	Alpiinisella alueella
Tyypilliset lajit arvioidaan lajien uhanalaisuustarkastelun yhteydessä. Lajit ovat elinvoimaisia (LC; Rassi ym. 2001).	Tyypilliset lajit arvioidaan lajien uhanalaisuustarkastelun yhteydessä. Lajit ovat elinvoimaisia (LC; Rassi ym. 2001).

Uhkatekijät

Boreaalinen alue	
Ennen ja nykyään	Pitkällä aikavälillä tulevaisuudessa
•Laidunnus •Urheiluun ja vapaa-aikaan liittyvät rakenteet: hiihtokeskukset	•Laidunnus •Urheiluun ja vapaa-aikaan liittyvät rakenteet: hiihtokeskukset •Muut luonnontapahtumat
Alpiininen alue	
Ennen ja nykyään	Pitkällä aikavälillä tulevaisuudessa
•Laidunnus	•Laidunnus •Muut luonnontapahtumat

Muut olennaiset tiedot

Boreaalinen alue
Tunturikankaiden esiintymistä valtaosa sijaitsee Natura-alueilla. Porojen ylilaidunnus ja ilmastonmuutos uhkaavat myös suojelualueiden sisällä olevia esiintymiä. Tiedot esiintymistä ja niiden pinta-aloista täsmentyneet viime vuosina luontotyyppi-inventointien ansiosta (mm. Sihvo 2002).
Alpiininen alue
Tunturikankaiden esiintymistä lähes kaikki sijaitsevat Natura-alueilla. Porojen ylilaidunnus ja ilmastonmuutos uhkaavat edelleen myös suojelualueiden sisällä olevia esiintymiä. Tiedot esiintymistä ja niiden pinta-aloista täsmentyneet viime vuosina luontotyyppi-inventointien ansiosta (mm. Sihvo 2002).

Lähteet

- Airaksinen, O. & Karttunen, K. 1998: Natura 2000-luontotyyppiopas. - Suomen ympäristökeskus. Ympäristöopas 46. 194 s.
- Eeronheimo, H., Virtanen, R., Sippola, A.-L., Sepponen, P., Salmela, S. & Pikkupera, R. 1992: Pallas-Ounastunturin kasvillisuus – Ounastunturin Pyhäkeron alue. - Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 427: 1-119.
- Eurola, S., Huttunen, S. & Welling, P. 2003: Enontekiön suurtureiden (68°45'-69°17'N; 20°45'-22°E) paljakkakasvillisuus. - Kilpisjärvi Notes 17: 1-26.
- Eurola, S., Huttunen, S. & Welling, P. 2004: Enontekiön suurtureiden paljakan kasvilajistosta. - Kilpisjärvi Notes 18: 1-22.
- Eurola, S. & Virtanen, R. 1991: Key to the vegetation of the northern Fennoscandian fjelds. - Kilpisjärvi Notes 12: 1-27.
- Eurola, S., Kyllönen, H. & Laine, K. 1980: Lumen ekologisesta merkityksestä kasvillisuudelle Kilpisjärven alueella. - Luonnon Tutkija 84: 43-48.
- Eurola, S., Kyllönen, H. & Laine, K. 1982: Kilpisjärven Jehkats-tunturin luonnosta. I. Kasvipeite, korkeusvyöhykkeet ja maanpäällinen biomassa. - Kilpisjärvi Notes 6: 7-13.
- Haapasaari, M. 1988: The oligotrophic heath vegetation of northern Fennoscandia and its zonation. - Acta Botanica Fennica 135: 1-219 + Appendix: Tables 1-23.
- Heikkinen, R. & Kalliola, R. 1988: Kevon luonnonpuiston kasvillisuuskartta.
- Henttonen, H., Järvinen, A. & Laine, K. 1980: Mallan luonnonpuiston kasveista, linnuista ja nisäkkäistä. - Kilpisjärvi Notes 3: 1-16.
- Hultén, E. 1950: Atlas över växternas utbredning i Norden. Fanerogamer och ormbunkeväxter. - Kartografiska Institutet, Stockholm. 512 s.
- Ilvessalo, Y. 1956: Suomen metsät vuosista 1921-24 vuosiin 1951-53. - Metsäntutkimuslaitoksen julkaisuja 47(1): 1-227.
- Kallio, P. & Lehtonen, J. 1973: Birch forest damage caused by Oporinia autumn-nata (Bkh.) in 1956-66 in Utsjoki, N Finland. - Rep. Kevo Subarctic Res. Stat. 10: 55-69.
- Kalliola, R. 1939: Pflanzensoziologische Untersuchungen in der alpinen Stufe Finnisch-Lapplands. - Ann. Bot. Soc. "Vanamo" 13(2): 1-321.
- Kauhanen, H. & Mattsson, J. 2005: Mallan luonnonpuiston luontotyyppi. - Teoksessa: Jokinen, M. (toim.), Poronhoidon ja suojelun vaikutukset Mallan luonnonpuistossa. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 941: 49-98.
- Kullman, L. 1977: Changes and stability in the altitude of the birch tree-limit in the southern Swedish Scandes 1915-1975. - Acta Phytogeogr. Suecica 65: 1-121.
- Kumpula, J., Colpaert, A. & Nieminen, M. 2000: Condition, Potential Recovery Rate, and Productivity of Lichen (Cladonia spp.) Ranges in the Finnish Reindeer Management Area. - Arctic 53(2): 152-160.
- Kyllönen, H. 1988: Alpine and subalpine vegetation at Kilpisjärvi, Finnish Lapland. Distribution of biomass and net production and annual variations in biomass. - Acta Univ. Ouluensis, Ser A 202: 1-78.
- Luontotyyppien uhanalaisuusarviointi –hanke 2007: Tunturien asiantuntijaryhmän tuottamat tiedot. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.
- Metsähallitus 2007: Luontotyyppi-inventointi. MH-Gis-tietokanta 2/2007.
- Mikkonen-Keränen, S. 1986: Riisitunturin ja Ison-Syötteen kivennäismaiden kasvillisuus. - Teoksessa: Viramo, J. (toim.), Riisitunturi – luonto ja tutkimus, s. 39-50.
- Oksanen, L., Moen, J. & Helle, T. 1995: Timberline patterns in northernmost Fennoscandia. Relative importance of climate and grazing. - Acta Botanica Fennica 153: 93-105.
- Oksanen, L. & Virtanen, R. 1995: Topographic, altitudinal and regional patterns in continental and suboceanic heath vegetation of northern Fennoscandia. - Acta Botanica Fennica 153: 1-80.
- Pirainen, M. & Pirainen, P. 1991: Enontekiön Ropin kasveista ja kasvillisuudesta. - Lutukka 7: 87-96.
- Påhlsson, L. 1994: Vegetationstyper i Norden. TemaNord 1994:665. 627 s.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 432 s.
- Sihvo, J. 2002: Ylä-Lapin luonnonhoitoalueen ja Urho Kekkosen kansallispuiston luontokartoitus. Loppuraportti osa 2: Ylä-Lapin luontotyyppi. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja A No 137.
- Sihvo, J. & Tynys, S. 2007: Tunturipaljakan ja tunturikoivuhyöhykkeen laajuus sekä esiintyminen Suomessa. – Työmoniste. 16.3.2007. LuTU, tunturien asiantuntijaryhmä, 63 s.
- Tynys, S. 2007: Eteläisten tunturikankaiden levinneisyys Suomessa. –Käsikirjoitus 19.6.2007. Metsähallitus, Lapin luontopalvelut. 10 s.
- Virtanen, R. & Eurola, S. 1997: Middle oroarctic vegetation in Finland and middle-northern arctic vegetation on Svalbard. - Acta Phytogeogr. Suecica 82: 1-60.
- Virtanen, R. & Eurola, S. 2002: Tunturikasvillisuusopas ja tunturikasvitaulukko. - Biologian laitos, Oulun yliopisto. 20 s + tunturikasvitaulukko 14 s.
- Virtanen, R., Oksanen, L. & Razzhivin, V. 1999: Topographic and regional patterns of tundra heath vegetation from northern Fennoscandia to the Taimyr Peninsula. - Acta Botanica Fennica 167: 29-83.